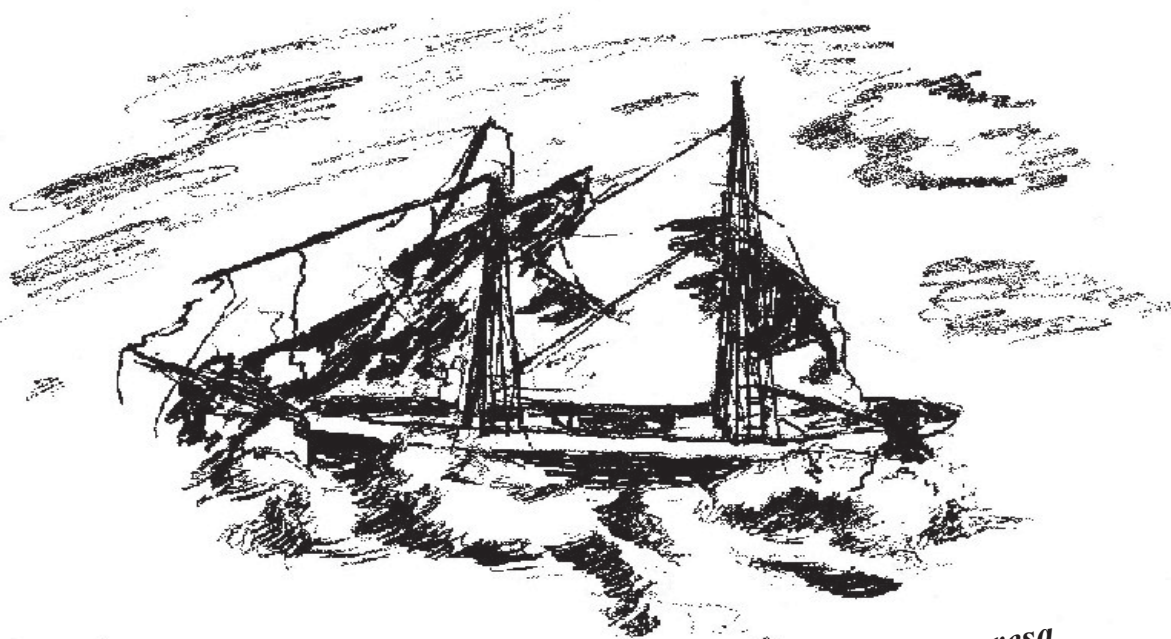

PLF-mytt

PERSON- och LOKALHISTORISKT FORSKARCENTRUM OSKARSHAMN

Redogörelse för Råsegelskonaren "Riborgs" sista resa

*Rapport från Släktforskar dagarna
i Göteborg*

*Rapport från ÖG-sammanträdet i
Gamla Linköping*

Kallelse

PLF i Oskarshamn håller Föreningsmöte

lördagen den 19/11 2005 kl. 10.00

i Hantverkslokalen, Slottsgatan 15, Oskarshamn

Mötesförhandlingar

Olle Larsson, Växjö föreläser i ämnet

Bland häxor, horkarlar och mördare i 1600-talets Sverige

Sam Blixt demonstrerar de nya CD-skivorna

Välkomna
Styrelsen

PLF:s styrelse och uppdrag under verksamhetsåret 2004/2005

Namn	Uppdrag	Telefon	E-post
Bernt Johansson	ordförande	0491 - 333 65	bejo2@tele2.se
Anders Thunberg	v. ordförande	0491 - 76 64 11	anders.0491766411@telia.com
Leif Rydström	sekreterare	0499 - 131 88	leif.rm@telia.com
Anders Rotvik	kassör	0491 - 620 11	anders.rotvik@telia.com
Ingvar Karlsson	bitr.kassör	0491 - 180 22	ikn@telia.com
Sam Blixt	dataansvarig	0491 - 151 28	sam.blixt@telia.com
Britt Maria Ekstrand	mailfrågor	0491 - 186 55	bm.ekstrand@telia.com
Birgitta Dahleman	suppl. biblioteksans.	0491 - 181 01	birgitta.dahleman@telia.com
Edith Karlsson	brevfrågor	0491 - 930 14	gote_edith@privat.utfors.se
Gunnar Håkansson	suppl. materielfrågor	0491 - 175 83	gunnar.hakansson@telia.com
John-Olof Dillström	styrelseledamot	0491 - 919 22	
Anders Wågerud	suppleant	0491 - 834 92	0491.83492@telia.com
Sven-Åke Fogelqvist	valberedning	0491 - 154 93	
Elenore Svensson	valberedning	0491 - 147 37	eleanor.svensson@tele2.se
Ulla Yngve	valberedning	0491 - 313 83	

PLF-nytt, medlemstidning för Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum, Oskarshamn.

Utkommer fyra gånger per år. Upplaga 1400 exemplar.

Manus till artiklar och andra skriftliga bidrag sändes till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

eller E-postadress: anders.0491766411@telia.com

PLF har också en hemsida. Du kan enklast nå den genom adressen www.come.to/plf.

Bidrag kan också sändas till e-postadress: plf.oskarshamn@telia.com

Utdrag ur artiklar får göras med angivande av källa och författare.

PLF-nytt nr 76 utkommer den 25/1 2006

I redaktionen: Anders Thunberg (ansvarig utgivare), Curt Holm och Maj Holm.

Ordföranden har ordet

Efter att ha försökt att analysera mig själv och min syn på ordförandeskapet, så är det väl dags att ge sig i kast med mera jordnära ting som t ex det avslutande arbetet med våra CD-skivor med PLF:s databas.

Och har det t ex inte blivit väldigt tidigt mörkt om kvällarna nu; mycket mörkare än vid motsvarande tid förra året? Eller kan det bero att synen börjar försämrats med åren? Och borde inte grundvattennivån vara katastrofalt låg vid det här laget, eftersom vi inte "välsignats" med något lågtryck med åtföljande regn, åtminstone i den här delen av vårt avlänga land och när detta skrives i början av oktober?

Efter regn lär det ju komma solsken, och förmodligen så gäller omvända förhållanden, så vi lär bli välsignade med regn vad det lider, för att nu inte tala om snö och halka. Vi får bara hoppas att någon eventuellt existerande syster till Gudrun inte kommer att drabba oss.

Apropå lågtryck så var det definitivt högtryck i Göteborg under sista helgen i augusti då årets Släktforskar dagar avhölls i regi av DIS-Väst, Släktdata och Göteborgs-regionens släktforskare. I dagarna tre var det full fart från morgon till kväll med ordförande- och redaktörskonferens och vandrande mellan montrar från snart sagt alla våra släktforskarföreningar plus flera från våra nordiska grannländer, för att nu inte tala om föredrag under lördagen och söndagen i ämnen relaterade till vår kära hobby.

PLF hade möjlighet att i kraft av föreningens medlemsantal rättighet att skicka 3 ombud; Britt Maria Ekstrand, Sam Blixt och undertecknad samt Anders Thunberg till den speciella konferensen för redaktörerna för alla de medlemsblad, som utges av släktforskarföreningarna.

På ordförandekonferensen diskuterades och redogjordes för en del övergripande frågor som t ex att det enligt Sveriges Släktforskarförbunds stadgar medlemsföreningarna skall "tillämpa en öppen medlemsantagning" dvs vem som helst skall kunna bli medlem i en ansluten förening. Nu finns det några släktforskarföreningar på en del större företag, vilket i och för sig är glädjande, men kruxet är dessa föreningar inte tillämpar öppen medlemsanslutning eftersom detta strider mot respektive företags regler. Föreningarna å sin sida vill gärna ansluta sig till Släktforskarförbundet, men de kan inte vinna medlemskap då de icke tillämpar öppen medlemsantagning. Det har alltså uppstått ett "moment 22-fall" i den här frågan och förbundsstyrelsen fick i uppdrag att fundera vidare i den här angelägenheten.

Vidare kom sockenfrågan upp på tapeten. Som bekant så vill ju myndigheterna få bort sorteringsbegreppet "socken" i våra arkiv och i stället nöja sig med sortering på församlingsnivå. Ett av problemen som kan uppstå är att vi kan få svårigheter med den geografiska placeringen av ett torp med ett vanligt namn, då det kan finnas två eller flera torp med likalydande eller snarlika namn i det större begreppet "församling". Samtliga remissinstanser lär ha gjort tummen ner för förslaget och denna fråga har lagts på is tills vidare, men den kommer alla gånger tillbaka i en

eller annan form.

Vi från PLF deltog med presentation av våra kommande CD-skivor, och det kan med glädje och stolthet noteras att vår monter besöktes av en aldrig sinande ström av släktforskare, trots att den låg inklämd mellan två stora förbundsmontrar. Alla var mycket intresserade av CD-skivorna av vilka vi hade nr 2 och 3 färdiga för presentation och ett stort antal forskare noterade sitt intresse för skivorna för senare köp.

Det var fyra lika nöjda som trötta PLF-are som anträdde hemfärden på söndagskvällen.

Nästa år väntar Kongl. Hufvudstaden.

Det är kanske på sin plats att repetera innehållet på de fyra skivorna:

skiva nr 1 Västervik och Vimmerby med angränsande församlingar i Östergötland.

skiva nr 2 Oskarshamn, Hulfsfred, Mönsterås, Högsby, Sävsjö, Vetlanda och Eksjö.

skiva nr 3 Kalmar, Nybro, Torsås, Emmaboda, angr. församl. i Blekinge samt några församlingar i Kronobergs län.

skiva nr 4 Hela Öland

Alla skivorna innehåller födda, vigda och döda i respektive område.

Priset för en skiva till PLF-medlem är 300:- (icke medlem är 400:-) Vi räknar med att distributionen av skivorna kan starta i mitten av november och för att säkerställa en snabb leverans, så är det rekommendabelt att man skickar en intresseanmälan till PLF, så att vi kan ta en direktkontakt för inhämtande av en formell order, när alla fyra skivorna är klara och godkända för leverans.

PS Vi besökte ju inte vitsarnas och skämtens huvudstad utan att översköljjas av mer eller mindre salongsfärdiga historier. Här är en, håll till godo:

Alla känner väl till historierna om Kal och Ada. Mindre kända är väl desamma om Beda, som är en väninna till Ada, troligen något yngre och vad man kan kalla en levnadsglad och märkbart ogift göteborgska.

Så hände det sig att Bedas moster, som bodde i den avlägsna staden Stockholm, skulle fylla jämna år, och för att säkerställa hågkomsten vid ett eventuellt kommande arv, anträdde Beda den långa resan till den främmande staden.

Beda tog nattåget. Av misstag placerades hon i samma kupé som en främmande herre, som tillkallar konduktören. Denne är stressad, tåget är fullsatt och efter en stunds dividerande säger Beda:

- Vi e ju voxna människor. Nog ska väl vi klara av å dela kupé?

En tacksam konduktör avlägsnar sig, och den främmande herren säger artigt:

- Eftersom Ni är så vänlig föreslår jag att Ni får välja. Överslaf eller underslaf?

- Det spelar la ingen roll, svarar Beda, bara jag får ligga innerst.

Bernt Johansson

RÅSEGELSKONAREN ”RIBORGS” SISTA RESA

Ungefär hundra år efter att de händelser, som jag här ska försöka återge, ägde rum, fick jag i mina händer en kopia av en på tyska skriven redogörelse, en sjöförklaring. Det rörde sig om ett haveri, som drabbat ett litet fartyg, skonaren Riborg, ägt och seglat av min farfar. Här nedan följer sjöförklaringen översatt till svenska:

”I ärendet med anledning av undersökningen beträffande det haveri, som d. 12 juni 1891 drabbade den svenska skonaren ”Riborg”, har den Kungl. Preussiska Sjörätten i Stettin vid sitt sammanträde d. 2 juli 1891, då som ordförande ”Landsgerichts-rath” Wellman och som bisittare redaren Wiehards och skeppskaptenerna Kvepke, Lange och Sihrlau deltog och vid vilket ”Reichskommisar Konter-Admiral” v.d. Pirner närvarit, efter muntliga förhandlingar givit sitt utlåtande:

Det haveri, som drabbade den svenska skonaren ”Ribog”, HRMB, hemortshamn Calmar, på resa från Kiel till Memel d. 12 juni 1891 i Östersjön vid Wittenberg (ev, Wittenburg) orsakades inte av åtgärder eller brist på sådana från skepparens eller styrmannens sida och kan ej hänföras till brister i konstruktion, kondition, utrustning, lastning eller bemanning utan helt enkelt till övermäktiga krafter hos vind, vågor och strömmar”.

Faktaunderlag:

Den svenska råsegelskonaren ”Riborg” med igenkänningssignalen HRMB, hemmahamn Calmar, har under resa från Kiel till Memel d. 12 juni 1891 kl. 10.00 på aftonen strandat och blivit vrak i Östersjön omkr. 2 km. öster om Wittenberg, men besättningen räddades med raketapparat.

Skonaren, vilken tidigare bar namnet ”Fortuna”, byggdes år 1836 i Elmshorn av ek med köl av bok, 20,5 m. lång, 5,16 m. bred och 2,63 m. djup, med ett nettolastutrymme av 208,99 m³ = 73,84 brittiska registertons.

Vid segling kunde man föra mesansegel, stagssegel, ”treidsegel”, bred fock, under- och övermärssegel, stagfock, stängfock och klyvare. Man hade en handpump av trä ombord. Seglen var inte längre i bästa skick och fartyget var oklassat. Det hade senaste gången år 1883 diktats och underhållits från köl till skarndäck, men hade en stående ”äldersläcka”, som i ballast förblev tät, så att ofta på flera dagar ingenting alls, medan med last på varje vakt eller t.o.m. varje timme måste pumpas, eftersom det lastade fartyget tog in 2½ tum vatten per timme.

Före anträdandet av den sista resan blev fartyget kontrollerat i Kiel och löpande underhåll företogs även om en del av detta skulle ske i Memel.

”Riborg” lämnade d. 6 juni 1891 Kiel i ballast, men måste p.g.a. motvind söka hamn i Friedrichsort, varifrån man åter gick till sjöss d. 10 juni med 6½-7 fots djupgående.

Besättningen bestod av följande personer: skepparen och nuvarande ägaren Adolf Fredrik Holm (min farfar), styrmannen Johansson, kocken Engström och lättmatrosen Carl Nyström, en styvson till skepparen.

Med laber bris från västnordväst styrde man under natten ut från Kielbukten och pejlade kl. 12.00 på natten fyren vid Fockeberg 10-12 distansminuter norrut. Följande morgon d. 11 juni kl 8.00 hade man hunnit passera Fehmer-bält och pejlade fyren vid Gedser på ön Falster 3-4 distansminuter i nordnordväst och strax därefter Möens östra udde. Kl. 5.20 på eftermiddagen samma dag passerades Arkona 8-10 distansminuter i sydsydväst. Kl.8.00 på kvällen pejlades Jasmund i sydsydväst på avståndet 3-4 distansminuter. Fartygets hastighet var nu 5 knop och kursen OSO½O och skonaren var fullkomligt läns, så att ingenting behövde pumpas.

Följande morgon d. 12 juni blåste det friskt från västsydväst med byig vind, så att man trots minskade segel behöll farten 5 knop och seglade vidare mot öster. Kl. 9.00 vred vinden till västlig och ökade till full storm med klar sikt och vred kl.10.00 till nordväst. Kl. 11.00 hade man Tershöft i sydsydväst på 10-12 distansminuters avstånd. Stormen gick nu på nordnordväst, fart och vattenstånd var oförändrade liksom kursen.

Kl. 1.00 på eftermiddagen blåste från nordnordväst en kraftig regnby, med vars hjälp man med bottenrevat storsegel och ett rev i övriga segel försökte segla sig fri från land. Fartyget var och förblev läns, men däremot vred stormen mot nord till väst och avdriften från den styrda kursen växte, medan farten minskade till 3 knop.

Kl. 5.00 på eftermiddagen d. 12 juni blåste storseglet ur liken och även om man därför satte undermärsseglet, drev skonaren in mot land så att varje förhoppning att gå klar försvann. Kl. 7.00 på kvällen pejlades Stilabock i syd till ost och kraftiga bränningar observerades, varefter efter beslut av skeppsrådet man styrde rakt mot land. Med hjälp av brottsjöarna gick ”Riborg” över reven ända upp på stranden, där hon började hugga i botten och snart sprang läck, eftersom vattendjupet vid strandningsplatsen endast var 4 tum. Livbåten, som man

försökte sjösätta, förlorades och brottsjörarna, som slog ända upp mot stranddynerna, omöjliggjorde all kommunikation på stranden, varför den svenska besättningen nästa morgon räddades med raketapparat.

Fartyget, som var oförsäkrat och av Holm hade köpts för 1800 kr., blev vattenfyllt, bröts sönder och såldes som vrak för 400 mark.

Dessa faktiska omständigheter har fastställts:

I. Genom den på förslag av rikskommissarien och beslut av sjörätten i syfte att undvika bevisinsamlande.

1. Vittnesmål av strandvakten Krause från Bebrow från d. 14 juni 1891.
2. Tidningsnyheter från d. 13, 14 och 22 juni 1891 i nr 271, 272 och 285 av Ostseezeitung 1891.
3. Vittnesmål av strandvakten Krause från Bebrow d. 18 juni 1891.
4. Förhandlingen d. 27 juni 1891 omfattande de under ed avgivna vittnesmålen av skepparen Holm, styrmannen Johansson, kocken Engström och lättmatrosen Nyström.
5. Mät- och bilbrev för "Riborg".

II. Genom att studera sjökortet

En förklaring har inte upptagits och vid den muntliga förhandlingen d. 2 juli 1891 var endast konsulatsekreterare Borchardt vid Kungl. Svensk-Norska Generalkonsulatet närvarande, som representant för skepparen och styrmannen, men han hade intet att tillägga.

Rikskommissarien och sjörätten är införstådda med att strandningen helt enkelt kan tillskrivas den våldsamma mot stranden pressande kraften i vind, vågor och ström och att grundstötningen var berättigad.

Fartyget med sina 51 år och den stående åldersläckan var i tillräckligt gott stånd för en sommarresa över Östersjön, vilket framgår redan därav att det ända till strandningen utan någon pumpning förblev läns. Storseglets bortblåsande hade också med helt ny och bra linneväv kunnat ske och har inte förorsakat olyckan,

ja knappast ens bidragit, då skonaren redan förut med 4 strecks avdrift mot ost till syd drevs mot kusten. För ett kustfartyg om 74 registertons blev storm och sjö övermäktiga och strandningen slutligen nödvändig för att rädda livet.

Wellman Wiehards Kvepka
Lange Siharlau

Utfärdat:

Stettin den 6 augusti 1891

Sigill

Kungliga Preussiska Sjørättens protokollförare

Oläsligt namn

Utfärdande nr 292

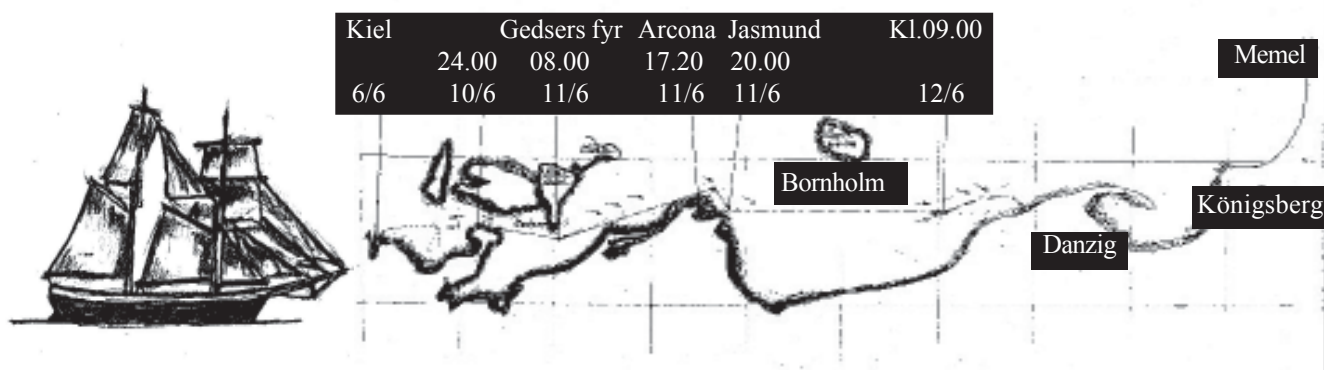
Min farfar Adolf Fredrik Holm föddes i Långemåla 13 augusti 1853 och var således vid Riborgs förlisning 38 år gammal. Han tog efter en tid hyra som styrman på en långseglare destinerad till Brasilien. Fartyget kom till Rosario, men drabbades av gula febern, varvid hela besättningen dog och begravdes där. En ny besättning måste så småningom skickas ut för att hämta hem skutan. Enligt kyrkobokföringen dog Adolf Fredrik Holm 40 år gammal den 9 maj 1894.

Farmor stod så ensam med fyra småbarn samt sonen Carl 19 år och dottern Ellen 22 år från ett tidigare äktenskap.

Dottern Ellen gifte sig med maskinisten August Hjalmar Holm (ej släkt med farfar) och de två döttrarna i det senare äktenskapet gifte sig likaså med var sin maskinist. Bröderna (en av dem min far) i denna syskonkull utbildade sig båda till maskinister.

Sonen Carl, som var med vid Riborgs förlisning fortsatte sitt liv som sjöman och blev sedermera dykare i Neptunbolaget. En gammal skada, som han ådragit sig vid ett fall från riggen, gjorde sig alltmer påmind och han gick i land och skötte in på 1940-talet tillsammans med sin hustru ett litet charkuteriföretag på Källgatan i Oskarshamn.

Curt Holm

Släktforskar dagarna i Göteborg den 26, 27 och 28 augusti

Torsdagen den 25 augusti åkte fyra representanter för PLF med bil till Göteborg för att delta i årets släktforskar dagar, vilka som vanligt arrangerades av Sveriges Släktforskarförbund. Hela fredagen upptogs av dels en ordföandekonferens med ca 80 deltagare från hela landet, där Bernt Johansson deltog och dels en redaktörskurs med ca 60 deltagare, där undertecknad var PLF:s delegat. På

Det var många som sökte sig till PLF:s monter och intresset för CD-skivorna med databasen var stort

redaktörskursen utbytte vi erfarenheter och diskuterade bl. a. möjligheten att dela ut tidningarna som PDF-filer på Internet i stället för den dyrbara distributionen via posten. Det är tydligt att många mindre föreningar har problem med sin tidningsekonomi. Detta problem har emellertid inte berört PLF i någon större utsträckning. Samarbetet mellan de olika tidningarna var också uppe till diskussion t.ex. frågan om hur mycket man kan låna av varandra. Kursen avslutades med ett föredrag av författarinnan Karin Edvall med flera böcker om kvinnoöden bakom sig. Hon tipsade om hur man kan lägga upp arbetet för att få till en bra artikel. Det handlade både om vilka källor man kan använda och hur man hittar ämnen. Ett inspirerande föredrag.

På lördagen startade den stora utställningen med över hundra olika utställare, som presenterade sin verksamhet vid respektive montrar. Samtidigt som utställningarna öppnade klockan 09.00 höll kulturminister Leif Pagrotsky ett invigningstal i Stadsmuseets entrehall. Trängseln var stor runt talartribunen och det var många, som hade svårt att se och höra vad kulturministern sade. Lite skämtsamt anmärkte denne att arrangörerna borde ha bokat Scandinavium i stället, och om släktforskningen i fortsättningen går framåt med samma stormsteg, kommer det att krävas ett Ullevi i framtiden.

Det framgick av talet att Leif Pagrotsky själv är mycket intresserad av släktforskning. Han påminde om det stora arkivmaterial, som vi har tillgång till i Sverige. Detta arkivmaterial kommer undan för undan att göras mera tillgängligt för allmänheten. Informationsteknik och digitalisering har skapat helt nya förutsättningar för att ta del av både äldre och nyare material. Det har blivit lättare att sprida information och nå fler och nya grupper

av användare - helt oberoende av nationsgränser. Därför arbetar regeringen målmedvetet med att skapa förutsättningar, som följer med den tekniska utvecklingen. Regeringen har för avsikt att göra det lagligt möjligt att lägga ut folkbokföringsmaterialet på internet. Detta är emellertid enormt omfattande. Bara under år 2004 skannades

hela 8,4 miljoner bilder ur folkbokföringsmaterial. Totalt rör det sig om 20 000 hyllmeter, och en digitalisering av materialet tar självklart sin tid. Det kärva arbetsmarknadsläget gjorde det möjligt att öka intensiteten i arbetet, menade kulturministern.

Vid sidan av utställningsverksamheten hölls en rad föredrag med anknytning till släktforskningen. I det sammanhanget gavs Sam Blixt tillfälle att presentera de kommande CD-skivorna med PLF:s databas. Övriga föredrag handlade i stor utsträckning om Göteborg som sjöfarts- och utvandrastad. Några av ämnena: Kvinnor emigrationen, Ett skepp kommer lastat (om Kängö karantänsanstalt), Engelska källor till svensk utvandring, Svenska Amerikalinjen, En ostindisk databas, Ostindiefararens utrustning, Sjömanshusens arkiv m.m. Avslutningen på föreläsningssviten stod professor Jan-Öjvind Swahn för, när han i Christine kyrka inför fullsatta bänkar berättade om gammal folktro under rubriken: "Döden är en ryttare snäll, honom kan ingen undvika. Om dödens och begravningens folklore". Föreläsaren lyckades trollbinda åhörarna med sitt intressanta ämne och sin föreläsningsteknik och över huvud taget är det min erfarenhet, att föreläsningarna, som Släktforskarförbundet erbjuder deltagarna, alltid är av hög klass.

På söndagseftermiddagen klockan 17.00 packade PLF liksom alla andra utställare ihop sina pinaler och styrde kosan hemåt. Släktforskar dagarna 2005 var förbi. Nästa år väntar Stockholm och Nacka Strand. Den 11 - 13 augusti 2006 strålar släktforskare från hela Norden samman på nytt, och risken finns att trängseln då blir ännu större.

Anders Thunberg

ÖG-sammanträde i tidsenlig miljö

Den 1 oktober samlades representanter för släktforskarföreningarna i Östra Götaland till sitt traditionella höstsammanträde. Denna gång ägde sammankomsten rum i Gamla Linköping, där DIS och ÖGF har en gemensam Släktforskarstuga. Här finns datorer och litteratur och överhuvud taget allt, som behövs för en framgångsrik forskning. Det är emellertid inte bara den inre miljön, som inspirerar till studier och forskning. Går man ut genom dörren så möts man av en atmosfär, som väcker frågor om våra förfäders liv och leverne.

Gamla Linköping är ett friluftsmuseum, men också en plats, där vardagligt arbete utträttas av levande människor. Området uppfördes under några årtionden efter det andra världskriget. Avsikten har varit att ge Östergötland ett eget "Skansen". Tanken på friluftsmuseer är en svensk idé. Förebilder har varit Skansen i Stockholm och Kulturen i Lund, vilka båda skapades på 1890-talet. De är världens äldsta friluftsmuseer. Gamla Linköping tillkom drygt femtio år senare. Bakgrunden var att Linköping växte mycket snabbt under 1940-talet bl.a. på grund av Saabs framgångar. Detta innebar att många av husen i stadskärnan revs. Då väcktes tanken på att det gamla Linköping på något sätt skulle bevaras.

I dag har man flyttat drygt ett åttiotial av de gamla byggnaderna till ett gemensamt område några kilometer från stadskärnan. Byggnaderna är placerade kring ett gatumönster, som har kopierats från den ursprungliga stadskärnan. Kullerstensgatorna finns kvar, och i vissa hus står gamla hem orörda precis som om människorna bara gått ut tillfälligt. Den idylliska småstadsmiljön berättar om livet i gångna dagar, och man kan också möta en rad yrkesverksamma hantverkare, alltifrån träsnidare och krukmakare till knypplerskor och godistillverkare.

Det var alltså i denna inspirerande miljö, som Östra Götalands släktforskarföreningar träffades för att diskutera gemensamma angelägenheter. En viktig fråga som alltid kommer upp är de olika föreningarnas program det närmaste halvåret. Dels kan det finnas intresse att besöka varandras arrangemang, och dels bör man försöka att undvika kollisioner. De olika föreningarna framtida planer ventileras därför ingående. I medlems-tidningarna bör intressanta delar av systerföreningarnas program finnas med.

En annan fråga, som ofta ventileras, är utbildningen av cirkelledare i släktforskning och hur denna utbildning

ska organiseras. Ska man ha kvällskurser eller veckoslutskurser? Vilka studieförbund bör man anlita, och finns det intresse och lärare? Vilka föreningar ska organisera de gemensamma studierna? Det finns mycket man kan lära av varandras erfarenhet.

Siv Flyckt från ÖGF berättade om en planerad studiereisa till Släktforskarcentrum i Sundbyberg. Den hade emellertid runnit ut i sanden till följd av för få deltagare. Intresset för en sådan resa var emellertid stor bland deltagarna, och därför diskuterade man en gemensam resa i framtiden.

Från föregående möte den 16 april hade Jan Jutefors, DisSmåland, fått i uppdrag att författa en motion till förbundet att valberedningen ska redovisa alla nomineringar, som inkommit till valberedningen och inte endast valberedningens förslag. En diskussion uppstod om motionens innehåll, eftersom ÖGF i sina interna diskussioner hade kommit fram till en annan uppfattning. Man kom emellertid överens om att medlemmarna på något sätt bör få kunskap om alla nominerade kandidater t.ex. genom tidningarna Angeläget och Släkthistoriskt Forum. Bo Persson, som är ledamot av valberedningen, lovade att framföra dessa synpunkter.

Nästa möte ska äga rum den 11 mars i Vimmerby.

Deltog i mötet gjorde Jan Jutefors, DisSmåland (Dis = Datorhjälp i Släktforskningen); Birgitta Berkemar och Alva Lilja, KLGf (Kalmar Läns Genealogiska Förening); Edit Carlsson, Bernt Johansson, Ingvar Karlsson och Anders Thunberg, PLF; Arne Johansson, VHSF (Vimmerby Hultsfreds Släktforskarförening); Holger Kanth, Lars Osvald, Valdy Svensson och Hans Wiberg, TSF (Tjust Släktforskarförening); Håkan Asmundsson, Barbro Behrendtz, Siv Flyckt, Inga Lis Jonsson, Gunnar Nilzon och Bo Persson, ÖGF (Östergötlands Genealogiska Förening).

Anders Thunberg

Lärd historiker föreläser

På föreningsmötet den 19 november får deltagarna på nytt stifta bekantskap med Olle Larsson, fil.dr. i historia och lektor vid Katedralskolan i Växjö. Där har han möjlighet att forska och skriva böcker om t.ex. Smålands historia, vilket han gjort ett flertal gånger. Överhuvudtaget tycks han ha borrhört djupt i just Smålands historia. För fem år sedan besökte han oss och berättade om "Biskopsvisitationer". Då fick vi veta det mesta om det kyrkliga livet i Växjö stift och de vardagliga bekymmer som mötte kyrkans företrädare. Den här gången berättar Olle Larsson om häxor, horkarlar och mördare i 1600-talets Småland. Det föredraget bör man nog inte missa.

Föreningsmötet i Farshult

Den 10 september hölls det utannonserade föreningsmötet i Bystugan i Farshult. Ett 30-tal medlemmar hade infunnit sig. Efter sedvanliga förhandlingar och rapporter diskuterades bl.a. frågan om att lägga ut PLF-nytt på Internet och att eventuellt distribuera tidningen till medlemmarnas datorer via PDF-filer. Flera föreningar har tagit upp frågan sedan det visat sig, att distributionen via Posten blivit för dyr. För PLF:s del har emellertid problemen inte visat sig vara akuta, och därför beslöt mötet att tidningen tills vidare skulle distribueras med post.

Efter kaffepausen föreläste länsarkivarie Martin Lundgren om länets arkiv. Han berättade om skillnaden mellan offentliga arkiv och enskilda arkiv. De offentliga arkiven är t.ex. reglerade av lagar. De är underordnade tryckfrihetsförordningen, vilket bl.a. innebär att alla får

ta del av dem. De enskilda arkiven är ej reglerade av lagar och kan hanteras hur som helst. Man kan förbjuda granskning och t.o.m. förstöra dem.

De offentliga arkiven är många och innehållet mycket omfattande. I kommunarkiven t.ex. kan man ta del av vad de olika nämnderna beslutat under årens lopp. Landstingsarkiven förvaras på sjukhusen. På grund av det känsliga innehållet är sekretessen här emellertid 70 år. På lantmäteriets arkiv kan man hitta kartor i mängd av varierande ålder, och på biblioteken finns mer än man kan tro. På Oskarshamns bibliotek finns t.ex. ett stort bildarkiv, som emellertid visat sig vara något svåråtkomligt. Föreläsaren berättade också om förenings- och folkrörelsearkiv, om företags- och personarkiv, om ett musikaliskt arkiv i Hulfsfred m.m., så nog finns det mycket att rota i.

Anders Thunberg

Det händer hos KLGF i höst

KLGF erbjuder släktforskarhjälp

i Kalmar

måndagen den 7 och 21 nov. kl. 17.00 - 20.00

-"- den 14 nov. kl. 13.00 - 15.00

i Emmaboda

tisdagen den 14 nov. kl. 17.30 - 19.00

i Torsås

Onsdagen den 9 nov. kl. 17.00 - 19.00

Höstkurs på Högalids Folkhögskola

Tid: 12 november

Kursen kommer att handla om:

Handschriftsläsning

Sjöfarten i Kalmar och på Öland

Fader okänd och barnhusbarn

Släktforska vidare

Eventuellt kommer Per Clemensson från Göteborg att delta

Husförhör enligt Albert Engström

-Hur går det en människa, som försummar sin själ och endast tänker på sin kropp?

-Ho bler fet.

Nya medlemmar i PLF

Nr	Namn	Postadress	Postnr	Postort	Telefonnr
1864	Jonas Kasteng	Tunhemsvägen 13	461 39	TROLLHÄTTAN	0520-100 25
1865	Daniel Yngvesson Sandahl	Castmans väg 156	575 37	EKSJÖ	0381-123 04
1866	Monica Andersson	Linnéavägen 16	572 40	OSKARSHAMN	0491-194 92
1867	Barbro Stålheim	Svarvargatan 15	610 55	STIGTOMTA	0155-984 47
1868	Elsie Martin	3500 53 Rd Ave. N	MN 55429	Brooklyn Center USA	
1869	Roland Staffans	Lotshållarvägen 5	605 96	NORRKÖPING	011-34 75 20
1870	Monica Bruce	Luktärtsvägen 9	434 45	KUNGSBACKA	0300-308 66
1871	Per-Gösta Ljungberg	Furuvägen 18 B	572 34	OSKARSHAMN	0491-197 37
1872	Tomas Karlsson	Hycklinge Ekshagen	572 91	OSKARSHAMN	0491-610 30
1873	Stig Björkman	Kornbodsgatan 69	724 81	VÄSTERÅS	021-30 29 69
1874	Kerstin Alfredsson	Pantergatan 7	432 37	VARBERG	0340-891 86
1875	Jan-Olof Jannesson	Anisplan 1	393 65	KALMAR	0480-47 39 78
1876	Jörgen Andersson	Hantverksgatan 9 A	572 31	OSKARSHAMN	0491-76 07 91
1877	Birger Svensson	Sysslomansgatan 26, 6tr	112 41	STOCKHOLM	08-654 80 02
1878	Anette Sjökvist	Visborgsgatan 4	383 32	MÖNSTERÅS	0499-445 84
1879	Rolf Johansson	Krokvägen 121	122 39	ENSKEDE	08-659 17 80

16 nya medlemmar efter PLF-nytt nr 74. Vi hälsar dem välkomna!

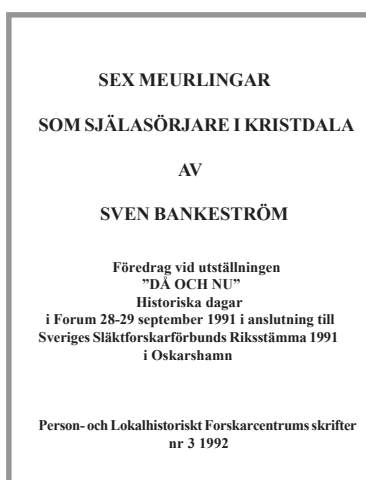
Antalet medlemmar i PLF är 1 078 den 20 oktober 2005.

Prästsläkten Meurling i Kristdala

När Sveriges Släktforskarförbund hade Riksstämman i Oskarshamn 1991, och PLF stod för värdskapet, höll Sven Bankeström ett föredrag på Forum, där han berättade om den kända prästsläkten Meurling i Kristdala. Detta föredrag finns nedtecknat i ett häfte, som PLF utbjuder till försäljning till ett pris av 50 kronor.

Vad är då speciellt med denna prästsläkt? Jo, den obrutna successionen i tio led inom släkten Duraeus-Meurling under åren 1582-1953. Kristdala betjänades alltså av herdar ur samma familj eller släkt under 371 år. Detta förhållande anses enastående och man har svårt att hitta något liknande i hela kristenheten. Bankeström berättar om sex Meurlingar, där den förste, Olof Meurling, tillträdde 1708. Denne Olof var emellertid gift med Maria Duraeus, och genom henne går släkten tillbaka ytterligare tre led till 1582, då den förste, Nicolaus Christophori, tillträdde. Det var hans söner som antog släktnamnet Duraeus.

Den förste Meurlingen, Olof, hette från början Håkansson och var son till bonden Håkan Olofsson i Träthult. Meurlingarna kom alltså aldrig till Kristdalabygden. De hade bott där sedan urminnes tider. Det var Olof Håkansson, som tog släktnamnet Meurling, troligen där-

för att hans mor, Karin Bringius, var prästdotter från Mörlunda. När han 1687 gifte sig med Maria Duraeus, dotter till dåvarande kyrkoherden i Kristdala, Johannes Bartholdi Duraeus, hade han antagit släktnamnet Mörlingh. I 20 år fick Olof gå som sin tidvis sinnessjuka svärfars biträde, innan han slutligen 1708 blev kyrkoherde. Det skedde inte utan svårighet, eftersom en mäktig adelskvinna i socknen motarbetade honom. Det krävdes t.o.m. ett ingripande från Karl XII, som då låg ute i fält i krig mot

kung August den starke i Polen. Kung Karl gick sockenborna till mötes och utfärdade en fullmakt för Olof Meurling att vara kyrkoherde i Kristdala.

Därmed börjar Meurlingarnas långa period som andliga ledare i Kristdala. Alla uppnådde hög ålder och tjänstgjorde i många år. Olof Meurlings yngste son Pehr tjänade församlingen i 55 år, därav som kyrkoherde i 52 år. Som de starka personligheter de var, satte Meurlingarna sin prägel på socknen och dess invånare.

Om detta berättade Bankeström i sitt föredrag i Forum 1991. När man läst igenom häftet är man tacksam för, att innehållet i föredraget finns nedtecknat och kan läsas av oss, som inte var med då.

Anders Thunberg

Nytt eller uppdaterat efter PLF-nytt nr 74

Datum	För samling	Kod	Födda	Vigda	Döda	Inflytt.	Utflytt.	Husförhör
20050915	Misterhult	MIS	1893					
20050915	Fågelfors	FÅG		1932-1934				
20050915	Fagerhult	FAG	1700-1799					
20050915	Gamleby	GAM				1811-1856	1713-1856	
20050916	Långlöt	LÅL			1680-1699			
20050921	Långlöt	LÅL			1700-1710 1718-1737 1765-1799			
20051001	Fagerhult	FAG		1898-1934	1898-1934			
20051001	Fågelfors	FÅG	1932-1934					
20051001	Alböke	ALB	1841-1858		1712-1769 1844-1859			
20051001	Böda	BÖD		1862-1894	1816-1826			
20051001	Gamleby	GAM				1827-1848	1826-1848	
20051001	Ljungby	LJU			1861-1897			
20051005	Högsby	HÖG	1909, 1912 1916, 1920-1929 1931-1933					1930
20051005	Långemåla	LÅN	1925-1927					
20051007	Torslunda	TOL	1800-1854		1800-1854			
20051009	Torslunda	TOL			1775-1779			
20051013	Torslunda	TOL	1767-1799		1700-1710 1712-1746			
20051013	Oskarshamn	OSK						1920
20051015	Högsby	HÖG	1930					
20051016	Hjorted	HJO					1822-1823	
20051016	Gamleby	GAM				1713-1759	1713-1799	
20051020	Torslunda	TOL	1681-1699	1646-1751 1800-1854				
20051020	Runsten	RUN	1845-1860					
20051020	Kristdala	KRI		1922, 1924-1925				
20051021	Torslunda	TOL	1700-1710 1712-1737					

Antalet poster i PLFs databas uppgår den 20 oktober till 3 638 324.

75:- ALLA DESSA PLATSER
DÄR VÅRA FÖRFÄDER I
DÖDERHULT
levde och verkade
under 1600-, 1700- och 1800-talen

75:- I LAGENS
NAMN
Ordlista för släktforskare

Motioner till årsmötet

Nu börjar det bli dags att tänka på vilka motioner Du vill lägga fram på årsmötet, som äger rum den 18 februari 2006. I PLF:s stadgar § 8 står det:

”Motioner till årsmötet skall ha kommit styrelsen tillhanda senast fyra veckor före årsmötet”.

Det innebär, att Dina motioner måste vara styrelsen tillhanda senast den 21 januari.

Demonstrationer av PLFs databas har skett på följande platser

Frimurarlogens Seniorklubb, Församlingshemmet, Oskarshamn den 5 september

Hjärt- och Lungsjukas Förening, Folkets Park, Oskarshamn den 19 september

Studieförbundet Vuxenskolan, Mönsterås den 6 oktober

Döderhults Naturskyddsförening, Lilla Hycklinge, Döderhult den 12 oktober

Dessa demonstrationer har gjorts av Sam Blixt.

Lösning till läsövning

Protocoll hållet i Sockenstämma i Twååkers Kyrka d 12 Junii 1768 då de, uppå Hans Kongl. Majts Nådiga åstundan och befallning i Nådig skrifrelse till M: Consistorium, samt äfwen på höga Wederbörandes befallning, om Kristendomens och Scholae-wärckets uphielpande råd gordes och fastställdes följande:

1. Ser församlingen gerna, för de swårigheters skul, som härstädes förefalla wid at uppbygga särskilt Scholae-hus och underhålla särskilt scholae mästare och Församlingarnas Klockare härstädes enligt Kongl. Kyrkolagen, nu såsom till förne undervisar inne hos sig så många af Pastoratets Barn, som han förmår.

2. Förbant sig församl. at utom dess, skaffa sig en a part scolae mästare, som på wissa tider om året, går omkring i socknen och underwisar barnen.

Urval och översättning: Bernt Johansson

Välkomna till kulturnatten

Fredagen den 11 november arrangerar Oskarshamns stad för 12:e året i rad den s.k. Kulturnatten.

Det innebär att föreningar, företag och skolor m.m. visar upp sig och sin verksamhet för kommunens invånare.

Det hela börjar klockan 16.00 och fortsätter till ca klockan 24.00.

Klockan 18.00 invigs ”Oskarshamn i ljus” vid det vackert belysta vattenfallet i Stadsparken.

I Kråkerumsbacken finns ett Ljuskonstverk, som placerar dig i rampljuset.

Sång, musik, teater, foto, information, dans, hantverk, konsert i Oskarshamns församlingshem klockan 19.30 och ljusmessa i Oskarshamns kyrka klockan 21.00.

PLF hittar Du som vanligt på Biblioteket, där vi visar upp olika släktforskarprogram på data och annat släktforskar material.

Frågor på databasen sänds till
PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

Tel. Arbetsstugan 0491-153 82

Postgironummer 40 09 38-7

Bankgironummer 386-0475

E-post: plf.oskarshamn@telia.com

Du kan också skicka dina frågor via vår hemsida, som du lättast når med adressen **www.come.to/plf**. I databasen hittar du vårt elektroniska formulär.

Kostnader för brevfrågor

Vi tar **40 kronor per svar** enligt det särskilda frågeformuläret eller för brev med max fem frågor.

Vi tar **80 kronor för samma tjänster** till icke medlemmar.

Sänd också med ett **frankerat svarskuvert!** Avgifterna för svar på brevfrågor kan sändas in via postgiro eller på annat sätt.

Ange på frågeblanketten Du sänder in, vilket av betalningssätten som använts. Om pengarna sänds via postgiro, så meddela på talongen, vad pengarna är avsedda för. Det kan ibland uppstå missförstånd om detta.

Nästa nummer av PLF-nytt kommer ut den 25 januari